

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet Rätt och Riktigt – Åtgärder mot felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (SOU 2008:74).

I betänkandet lägger Delegationen mot felaktiga utbetalningar fram ett antal förslag till åtgärder som syftar till att minska felaktiga utbetalningar inom välfärdssystemen. Datainspektionen har granskat dessa förslag huvudsakligen utifrån sin uppgift att verka för att människor skyddas mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter.

Sammanfattning

Datainspektionen avstyrker förslagen om att

- *alla arbetsgivare ska lämna månadsvisa uppgifter om lön på individnivå till Skatteverket, kompletterad med uppgifter om arbetstid och frånvarotid (avsnitt 5.1.1),*
- *de utbetalande myndigheterna, arbetslöshetskassorna och kommunerna får direktåtkomst till vissa uppgifter i det föreslagna systemet för månadsuppgifter (avsnitt 5.1.1), och*
- *folkbokföringen får direktåtkomst till uppgifter i beskattningsverksamheten (avsnitt 5.2.2),*

Datainspektionens närmare synpunkter

En mer effektiv användning av allmänna medel bör otvivelaktigt ligga i allas intresse. Frågan är dock om förekomsten av felaktiga utbetalningar inom välfärdssystemen orsakade av ofullständigheter i hanteringen av de utbetalande organen eller av oavsiktliga eller avsiktliga fel från en del av de medborgare som använder sig av välfärdssystemen kan rättfärdiga en så omfattande kartlägg-

ning, insamling, spridning och hantering av uppgifter om alla medborgare och löntagare som delegationen nu föreslår.

Datainspektionen kan konstatera att delegationen lämnar ett paket av åtgärder som förslag till lösning på problemet med felaktiga utbetalningar. Åtgärder som ger uttryck för en genomgripande förändring i fråga om vilka inkomstbegrepp m.m. som ska ligga till grund för bedömningen av socialförsäkringsförmåner, bidrag och ersättningar men även i fråga om hur informationen ska hanteras. Detta förändrade synsätt tar utgångspunkt i och bygger på administrations- och effektivitetsskäl. Däremot saknas mer principiella och materiella överväganden kring förändringarna.

Flera av de åtgärder som delegationen nu föreslår inbegriper en ny omfattande insamling hos myndigheter av uppgifter om enskilda personer, utökade elektroniska informationsutbyten mellan vissa myndigheter av sådana uppgifter och förändrade användningsområden för insamlad information. Sådana åtgärder kan ha långtgående konsekvenser för den personliga integriteten och måste, som också Integritetsskyddskommittén påtalat (SOU 2007:22 avsnitt 24.2), föregås av noggranna avvägningar mellan behovet av effektivitet och behovet av integritetsskydd. Några sådana avvägningar, exempelvis motsvarande dem som regeringen redovisar i den av riksdagen nyligen behandlade propositionen Utökad elektroniskt informationsutbyte (se prop. 2007/08:160 s. 46 f.), återfinns inte i delegationens betänkande. I betänkandet finns överhuvudtaget inga överväganden kring frågor om skyddet för den personliga integriteten i samband med personuppgiftsbehandling. Förslagen synes ensidigt utgå från effektivitetsändamål där alla utbetalande myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor ges tillgång till personuppgifter som Skatteverket har eller framöver ska samla in över alla medborgare. Att ett sådant informationsutbyte skulle avse detaljerade uppgifter om inkomster som idag omfattas av absolut sekretess hos Skatteverket och därför inte utan vidare kan spridas till andra verksamheter hos myndigheter eller organisationer är inte något som delegationen verkar beakta. Om det är åtgärder som kan anses proportionella i förhållande till problemet med felaktiga utbetalningar och till medborgarnas intresse av skydd mot intrång i sin personliga integritet är inte heller föremål för några överväganden i betän-

kandet. Betänkandet innehåller heller inte någon redovisning av hur dessa förslag förhåller sig till de regler till skydd för enskildas personliga integritet vid behandling av personuppgifter som följer av dataskyddsdirektivet (95/46/EG), personuppgiftslagen eller tillämpliga särskilda registerförfattningar. Delegationens betänkande ger inte heller i övrigt tillräckligt underlag för att man ska kunna ta ställning till de förslag som avser att

- alla arbetsgivare ska lämna månadsvisa uppgifter om lön på individnivå till Skatteverket, kompletterad med uppgifter om arbetstid och frånvarotid (avsnitt 5.1.1),
- de utbetalande myndigheterna, arbetslöshetskassorna och kommunerna får direktåtkomst till vissa uppgifter i det föreslagna systemet för månadsuppgifter (avsnitt 5.1.1), och
- folkbokföringen får direktåtkomst till uppgifter i beskattningsverksamheten (avsnitt 5.2.2).

Enligt Datainspektionens mening är föreliggande underlag helt otillräckligt som grund för att bedöma om dessa förslag är lämpliga och acceptabla från integritetsskyddssynpunkt. Datainspektionen avstyrker därför bestämt att dessa förslag läggs till grund för lagstiftningsåtgärder.

Om regeringen anser att det finns skäl att närmare överväga något eller några av dessa förslag till åtgärder bör inriktningen vara att frågorna behandlas på motsvarande noggranna sätt som gällt för det uppdrag som 2005 års informationsutbytesutredning hade att utföra i fråga om lämpligheten av att införa vissa utökade möjligheter till elektroniska informationsutbyten.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Göran Gräslund i närvaro av chefsjuristen Leif Lindgren, teamledaren Britt Marie Wester och datarådet Hans-Olof Lindblom, föredragande.

Göran Gräslund

Hans-Olof Lindblom